

۲۰۲۹۹۶۳

مبانی و فلسفه تربیت بدنی و ورزش

دکتر رسول آفرین سید حسینی

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

دکتر فروغ فتاحی مسرور

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پاکداز امام (ره)

مبانی و فلسفه تربیت بدنی و ورزش

تألیف: دکتر رسول نوروزی سیدحسینی، دکتر فروغ فتاحی مسرور

| سرپرست واحد گرافیک/ المیرا میرموسوی

| مدیر هنری و طراح جلد/ محمودرضا لطیفی

| ویراستار ادبی/ دکتر منصور مام علیپور

| ویرایش تصاویر/ بهنام محمدی

| صفحه آر/ راضیه امیری

| نهاده خوار/ روناس رئوفی

| ماده یزی و نظارت بر چاپ/ محمد حتمی رازلیقی

| روش و پخش/ مهدی حتمی رازلیقی

| نوبت چاپ/ اول ۱۳۹۸

| شمارگان/ ۱۰۰۰ نسخه

سرشناسه: نوروزی سیدحسینی، رسول، ۱۳۶۸ -

عنوان و نام پدیدآور: مبانی و فلسفه تربیت بدنی و ورزش/ رسول نوروزی سیدحسینی، فروغ فتاحی مسرور؛ ویراستار ادبی منصور مام علیپور.

مشخصات نشر: تهران: شرکت تضامین انتشارات حتمی و شرکا، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۳۰ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۵-۲۵۱-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ورزش -- فلسفه

موضوع: Sports -- Philosophy

موضوع: تربیت بدنی -- فلسفه

موضوع: Physical education and training -- Philosophy

شناسه افزوده: فتاحی مسرور، فروغ، ۱۳۶۴ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۸ م ۲/۶ GV۷۷۰۶

رده بندی دیویی: ۷۹۶/۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۲۷۹۶

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید
(اردیبهشت)، نبش شهرزاد، پلاک ۱

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و
اردیبهشت، جنب بانک صادرات، ساختمان ۱۳۶۰، طبقه پنجم، واحد ۲۳

۶۶۴۰۳۱۷۰ | ۶۶۴۰۳۱۶۲ | Hatmi.ir

توجه:

به موجب ماده ۵ قانون حمایت، از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات حتمی محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از آن را ندارد و متخلفین به موجب این قانون تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

برون شو ای غم از سینه که لطف یار می آید
تو هم ای دل ز من گم شو که آن دلدار می آید
«مولانا جلال‌الدین»

در هر رشته‌ای علمی، شناخت فلسفه، اصول و مبانی موجود در آن عرصه‌ی علمی، خاستگاه کنش‌ها و تئوریات در آن حوزه است؛ بنابراین اصول و مبانی یک رشته جهت‌گیری‌های علمی در هر رشته‌ی علمی با توجه به نگاه‌های فلسفی به آن رشته را مشخص می‌کند. علوم ورزشی نیز از این شیوه جدا نیست. در علوم ورزشی مجموعه‌ای از اصول و مبانی وجود دارند که بنیان مفاهیم اساسی علوم ورزشی را شکل می‌دهند. از این رو، شناخت و فهم صحیح از این اصول، مبانی و مفاهیم می‌تواند منجر به درک جامع از کلیت، قلمرو، اهداف و اثرات تربیت‌بدنی و ورزش در حوزه‌های مختلف شود. با توجه به این مسئله، هدف از نگارش این کتاب، ارائه‌ی مطالبی است که دانشجویان رشته‌ی علوم ورزشی (به‌ویژه دوره‌ی کارشناسی) بتوانند مطالب مرتبط با مبانی و فلسفه‌ی تربیت‌بدنی و ورزش را به‌سادگی با روشی برای تدوین این کتاب، تا حد امکان سرفصل‌های تنظیمی شورای عالی برنامه‌ریزی، وزارت علوم و آموزش عالی و ساختارهای اساسی مورد نیاز در درس مبانی و فلسفه‌ی تربیت‌بدنی و ورزش مورد توجه قرار گرفته است و به همین دلیل این کتاب می‌تواند به ورزشکارانی و کارشناسی (حتی دوره‌ی کارشناسی ارشد) مورد استفاده دانشجویان قرار بگیرد. این کتاب دربرگیرنده‌ی هشت فصل است: در فصل اول، به بررسی مفاهیم اساسی در تربیت‌بدنی و ورزش پرداخته شده است. این فصل تعاریف و دسته‌بندی مفاهیم مرتبط با ورزش و تربیت‌بدنی را ارائه می‌کند. در فصل دوم، کلیات، اهداف و اثرات تربیت‌بدنی با توجه به زیرشاخه‌های تعلیم و تربیت و هدف‌های شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی بحث شده است. در فصل سوم، دیدگاه‌ها و رویکردهای فلسفی به تربیت‌بدنی و ورزش بررسی شده است. در این فصل عمیق‌ترین مفاهیم و دیدگاه‌ها نسبت به تربیت‌بدنی و ورزش ارائه شده است. درواقع مفاهیم اساسی تربیت‌بدنی و ورزش به شیوه‌ی فلسفی؛ به این معنا که مجموعه‌ی این مفاهیم و شیوه‌ی شکل‌گیری آن‌ها، زیر ذره‌بین فلسفه برده شده است و آن‌ها به‌عنوان موضوعی برای پژوهش‌ها و پرسش‌های فلسفی مورد بررسی قرار داده می‌شود. در فصل چهارم، مبانی تربیتی

و ارزش‌شناسی در ورزش و تربیت‌بدنی مورد بحث قرار گرفته است. بر این اساس ماهیت تربیت، هدف‌های تربیت، مبانی و اصول تربیتی ورزش و تربیت‌بدنی بررسی و تبیین شده است و هم‌چنین از آنجایی که ارزش‌شناسی نقش مهمی در مبحث تربیت دارد، مفهوم ارزش و انواع آن‌ها و ارزش‌شناسی در ورزش و تربیت‌بدنی مورد بحث واقع شده است. در **فصل پنجم**، مبانی روان‌شناختی ورزش و تربیت‌بدنی تشریح شده است. در نظر گرفتن این امر که روان‌شناسی بخش مهمی از نظام تعلیم و تربیت است و از آنجاکه هرگز نمی‌توان بدون توجه به نکات و اصول روان‌شناختی نمی‌تواند کامل باشد، پیوستگی مبانی روان‌شناختی تربیت‌بدنی و ورزش بحث شده است. در **فصل ششم**، مبانی فرهنگی و اجتماعی ورزش و تربیت‌بدنی با تأکید بر کارکردهای اجتماعی ورزش مورد بحث قرار گرفته است. در این فصل نقش ورزش در فرهنگ و جوامع انسانی و اهمیت مطالعات روان‌شناختی در ورزش و تربیت‌بدنی بحث شده است. در **فصل هفتم**، مبانی سیاسی تربیت‌بدنی مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل، رابطه‌ی ورزش و سیاست، نقش سیاست‌مداران در ورزش و کارکردهای سیاسی ورزش مورد تبیین قرار گرفته است. در **فصل هشتم**، مبانی اقتصادی ورزش تشریح شده است. در این فصل، اهمیت اقتصادی ورزش، کارکردهای اقتصادی ورزش و عناصر اقتصادی در ورزش تحلیل و بررسی شده است.

مؤلفان امیدوار هستند این کتاب - که حاصل تحقیقات و تدریس آنان است - تأثیر مطلوبی بر یادگیری مبانی، اصول و فلسفه علوم ورزشی دارد. گرچه سعی شده است که کتاب خالی از اشتباه باشد؛ ولی از آنجایی که در امور انسانی، احتمال بروز خطا وجود دارد، امکان دارد اشتباهاتی از چشم مؤلفان به دور مانده باشد. از همه‌ی استادان، دانشجویان، دانش‌پژوهان و خوانندگان گرامی تقاضا می‌شود راهنمایی‌های ارزنده و برانده‌ی خود، ما را یاری کنند. راهنمایی‌ها و یادآوری‌های صاحب‌نظران، می‌تواند به برطرف کردن کاستی‌های این کتاب در چاپ‌های بعدی کمک کند و مسلماً موجب سپاسگزاری خواهد بود. در پایان بر خود بایسته می‌دانیم که از زحمات سرکار خانم امینی برای نمونه‌خوانی متن تشکر کنیم.

الحمد لله اولاً و آخراً

رسول نوروزی سیدحسینی

فروغ فتاحی‌مسرور

تهران، مرداد ۱۳۹۷

۱۸	تفریح	۸	تربیت بدنی
۱۸	فراغت	۹	ورزش
۱۹	بازی	۱۱	دسته بندی ورزش ها
۲۰	آمادگی جسمانی	۱۲	ورزش پرورشی
۲۱	آمادگی حرکتی	۱۳	ورزش تفریحی
۲۲	خلاصه ی فصل	۱۶	ورزش قهرمانی
۲۳	خودآزمایی	۱۷	ورزش حرفه ای

۲۹	(ج) هدف تکامل شناختی	۲۴	قلمروهای تعلیم و تربیت
۲۹	(د) هدف تکامل عاطفی	۲۵	(الف) حوزه ی شناختی
۲۹	(هـ) هدف تکامل اخلاقی	۲۵	(ب) حوزه ی عاطفی
۳۰	اثرات و مزایای تربیت بدنی و ورزش	۲۶	(ج) حوزه ی روانی- حرکتی
۳۰	فواید روانی و ذهنی	۲۷	تربیت بدنی و قلمروهای تعلیم و تربیت
۳۱	فواید بهداشتی و فیزیولوژیک	۲۷	(الف) تربیت بدنی و حوزه ی شناختی
۳۱	فواید جسمانی و عضلانی-اسکلتی	۲	(ب) تربیت بدنی و حوزه ی عاطفی
۳۲	رشد اجتماعی	۲۸	(ج) تربیت بدنی و حوزه ی روانی- حرکتی
۳۲	فواید اقتصادی	۲۸	اهداف تربیت بدنی و ورزش
۳۳	خلاصه ی فصل	۲۸	(الف) هدف توسعه ی جسمانی
۳۴	خودآزمایی	۲۸	(ب) هدف تکامل حرکتی

۴۳	فلسفهی رئالیسم بدنی و ورزش	۳۵	فلسفه و تعاریف آن
۴۵	فلسفهی پراگماتیسم بدنی و ورزش	۳۷	فلسفهی تربیت بدنی و ورزش
۴۷	فلسفهی اگزیستانسیالیسم بدنی و ورزش	۳۸	ورزش و تربیت بدنی در دیدگاه ها و مکاتب مختلف فلسفی
۴۹	خلاصه ی فصل	۳۹	فلسفهی ایدئالیسم و تربیت بدنی و ورزش
۵۰	خودآزمایی	۴۱	فلسفهی ناتورالیسم و تربیت بدنی و ورزش

۵۹	(ب) نظریه ی ذهنی یا شخصی	۵۱	مفهوم تربیت
۵۹	(ج) نظریه ی نسبی	۵۲	فلسفهی تربیت
۵۹	(د) نظریه ی رابطه ای	۵۲	هدف تربیت
۵۹	(هـ) نظریه ی زمینه ای	۵۳	جایگاه انسان و تربیت
۶۰	طبقه بندی ارزش ها	۵۴	مبانی تربیت
۶۰	ارزش های ذاتی و عرضی	۵۴	اصول تربیت
۶۰	ارزش های نسبی و مطلق	۵۵	اصول و مبانی تربیتی در ورزش
۶۱	ارزش شناسی در تربیت بدنی و ورزش	۵۷	چستی ارزش و ارزش شناسی
۶۱	انواع ارزش ها در ورزش و تربیت بدنی	۵۸	ماهیت ارزش ها
۶۱	(الف) ارزش های زیستی و مادی ورزش	۵۸	(الف) نظریه ی عینی

ب) ارزش‌های اخلاقی ورزش
ج) ارزش‌های هنری و زیبایی‌شناسی ورزش

۶۲ خلاصه‌ی فصل
۶۳ خودآزمایی

۶۴
۶۴

۶۵

فصل ۵ مبانی روان‌شناختی تربیت‌بدنی و ورزش

۷۳	پرخاشگری و ورزش	۶۶	نیازهای روانی و ورزش
۷۳	هوش هیجانی و ورزش	۶۶	روان‌شناسی ورزش
۷۵	خلاصه‌ی فصل	۶۷	انگیزش و ورزش
۷۶	خودآزمایی	۶۹	اضطراب و ورزش
		۷۱	شخصیت و ورزش

۷۷

فصل ۶ مبانی اجتماعی و فرهنگی ورزش و تربیت‌بدنی

۸۴	الف) کارکرد جامعه‌پذیری	۷۷	تعریف فرهنگ
۸۴	ب) کارکرد اجتماعی- عاطفی	۷۸	فرهنگ و ورزش
۸۵	ج) کارکرد رشد شخصیت اجتماعی	۷۹	نقش کمک‌کننده‌ی ورزش
۸۵	د) کارکرد انسجام‌دهی و یکپارچه‌سازی	۷۹	نقش ورزش در تغییر فرهنگ
۸۵	هـ) کارکرد جابه‌جایی طبقه‌ی اجتماعی	۷۹	اهمیت اجتماعی ورزش
۸۵	و) کارکرد کسب وجهه‌ی اجتماعی	۸۰	الف) ورزش به‌عنوان بخشی از زندگی اجتماعی
۸۶	ز) کارکرد سیاسی	۸۰	ب) ارتباط ورزش با ایده‌های اصلی و معنای اجتماعی
۸۷	خلاصه‌ی فصل	۸۱	ج) ارتباط ورزش با نهادهای اصلی زندگی اجتماعی
۸۸	خودآزمایی	۸۴	جامعه‌شناسی ورزش
			کارکردهای اجتماعی ورزش

۸۹

فصل ۷ مبانی سیاسی تربیت‌بدنی و ورزش

۹۷	ورزش، صلح جهانی	۹۰	ورزش سیاسی و سیاست ورزشی
۹۹	ورزش، کنترل سیاسی- اجتماعی	۹۱	مسئولیت‌ها و ابزارهای سیاسی ورزش
۱۰۰	ورزش و مقام باستان و استعمار	۹۱	کارکردهای سیاسی ورزش
۱۰۳	ایدئولوژی، ورزش	۹۲	ورزش، هویت ملی و ناسیونالیسم
۱۰۵	خلاصه‌ی فصل	۹۴	کسب پرستیژ و وجهه‌ی بین‌المللی
۱۰۵	خودآزمایی	۹۵	دیپلماسی ورزشی

۱۰۶

فصل ۸ مبانی اقتصادی تربیت‌بدنی و ورزش

۱۱۲	الف) ورزش به‌عنوان کالای مصرفی ناپایدار	۱۰۷	اقتصاد ورزش
۱۱۳	ب) ورزش به‌عنوان کالای مصرفی بادوام	۱۰۸	محصولات در اقتصاد ورزش
۱۱۳	ج) ورزش به‌عنوان کالای سرمایه‌ای	۱۰۹	الف) قابل لمس بودن
۱۱۴	عرضه و تقاضا در ورزش	۱۰۹	ب) پایداری و دوام
۱۱۷	سهم اقتصادی ورزش	۱۰۹	ج) زوال‌پذیری
۱۱۸	توسعه‌ی اقتصادی از طریق ورزش	۱۰۹	د) تفکیک‌پذیری
۱۲۰	خلاصه‌ی فصل	۱۱۰	بازار اقتصادی ورزش
۱۲۰	خودآزمایی	۱۱۲	ورزش به‌عنوان یک کالا

۱۲۱

۱۲۲

۱۲۴

واژه نامه
نمایه
منابع و مأخذ